

4. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 р. № 2135-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992 р., № 22, стаття 303.

5. Телійчук В.Г. Оперативно-розшукова протидія наркозлочинності в мережі Інтернет як стратегія протидії наркозлочинності в Україні. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. Спеціальний випуск № 1. С. 115-122.

Сароян Рінсіме, здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Пономарьова Вікторія, здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Олексенко Володимир Григорович, викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ В ЯКОСТІ ДОКАЗІВ МАТЕРІАЛІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

На даний час на практиці є дуже обговорюваним питання, щодо правомірного використання в якості доказів матеріали негласних слідчих (розшукових) дій (далі - НС(Р)Д), під час досудового розслідування, а в подальшому під час судового розгляду.

Так, ст. 84 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), що має назву «Докази» дає чітке визначення вказаному поняттю доказів, та зазначає, що доказами в кримінальному провадженні є **фактичні дані, отримані у передбаченому цим Кодексом порядку**, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню [1]. А сам доказ визнається допустимим, якщо він отриманий у порядку, встановленому КПК України (ст. 86 КПК України).

Тому, для того, щоб зібрані під час досудового розслідування матеріали були враховані в якості доказів, вони повинні бути оформлені згідно закріпленому законодавством порядку. Процесуально це буде відбуватися в два етапи: перший – фіксування матеріалів, добутих під час застосування

технічних засобів шляхом здійснення НС(Р)Д, зазначених в нормативних актах; другий – визначення постанови щодо долучення даних до матеріалів кримінального провадження [1].

На законодавчому рівні визначений порядок фіксації кримінального провадження, в тому числі результати проведення НС(Р)Д, відповідно до якого з метою визнання в якості доказів вказаної інформації вона повинна бути зафіксована в протоколі, а за необхідності й містити додатки до нього.

Крім того, існують чіткі правила оформлення протоколу, для того щоб він набув доказового значення. А також, чітка регламентація порядку передання оформленого протоколу з додатками прокуророві, яка не повинна перевищувати 24 годин з моменту його складання. В свою чергу, прокурор, виконуючи обов'язки процесуального керівника, проводить нагляд за правильним дотримання вимог проведення досудового розслідування.

При цьому, під час проведення слідчих (розшукових) дій виявляються та досліджуються сліди злочину постфактум, тобто вже після його вчинення. При цьому у багатьох випадках такі сліди з різних причин, у тому числі й об'єктивних, на момент розслідування можуть бути знищені, спотворені тощо. В той час проведення НС(Р)Д дає змогу встановити та зафіксувати відомості про злочин та особу, яка його вчинила, у режимі онлайн, тобто надає можливість встановлювати та фіксувати данні щодо злочину який готується або вчиняється на момент проведення таких дій. Це, надає змогу надати об'єктивну оцінку та аналізу можливості його використання в подальшому [2].

Доречно зауважив М.А. Погорецький, що НС(Р)Д можуть бути як ефективним засобом отримання доказів у кримінальному процесі, так і засобом грубого порушення прав, свобод і законних інтересів. Тому застосування таких засобів у кримінальному процесі потребує як постійного вдосконалення їх оперативності, так і процесуальних гарантій законності [3, с. 271]. Як наслідок, будь-яка неврегульованість або невизначеність у питаннях процесуального оформлення НС(Р)Д, наявність законодавчих прогалин щодо процедури проведення та використання їх результатів беззаперечно призводять до визнання здобутої інформації, як отриманої внаслідок істотного порушення прав та свобод людини. З цієї причини відповідно до вимог ст.ст. 86, 87 КПК України одержані фактичні дані як недопустимі докази неможливо у подальшому використовувати для доведення винуватості особи у вчиненні злочину. За таких обставин навіть за наявності безсумнівних даних про причетність певних осіб до вчинення злочину, встановлених у результаті проведення НС(Р)Д, і підтвердження достовірності отриманої інформації такі особи можуть уникнути кримінальної відповідальності, що зрозуміло суперечить завданням та засадам кримінального провадження, передбаченим у КПК України [1].

Отже, неухильне дотримання норм законодавства щодо порядку оформлення матеріалів слідчим, прокурором надає можливість

використовувати їх під час судового розгляду як доказ, тобто проведення НС(Р)Д в кримінальному процесі є ефективним кроком щодо збирання доказової бази в кримінальному судочинстві.

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Офіційний веб-портал Верховної Ради України – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення 22.11.2020).

2. Пунда О. Використання результатів оперативно-розшукової діяльності для доказування в кримінальному процесі // Вісник Хмельницького регіонального управління та права. URL: <http://www.univer.km.ua/visnyk/387.pdf>. (дата звернення 22.11.2020)

3. Погорецький М.А. Негласні слідчі (розшукові) дії: проблеми провадження та використання результатів у доказуванні / М.А. Погорецький // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 1. – С. 270–276.

Антропов Богдан, здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Телійчук Віталій Григорович, доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

ПРОБЛЕМАТИКА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ТОРГІВЕЮ ТА ВИРОБНИЦТВОМ НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН

У сучасності торгівля забороненими речовинами та предметами обмеженими у просторі все більш набирає обертів. Торгівля наркотичними речовинами, а також психотропними речовинами, їх аналогами або прекурсорами посідає значне місце і потребує підвищеної уваги. За останніми статистичними даними на сьогодні помітне збільшення злочинів пов'язаних із торгівлею та виробництвом наркотичних речовин. На оперативні підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність покладені певні завдання та обов'язки, щодо протидії злочинам у сфері торгівлі, збуту та виготовлення наркотичних речовин. Вони приймають активну участь у протидії злочинності, але існують певні проблеми, які є актуальними і потребують розгляду.